

At en bog som denne farvefyldte rejseberetning ikke kan danne grundlag for en bedømmelse af hans arbejdsresultaters videnskabelige karakter og slutningernes rigtighed er en selvfølge, men fra faglig side imødeser man med de største forventninger en saglig videnskabelig publikation.

Merete Rentsch.

Karl Eskelund: De røde Mandariner. Rejseoplevelser fra Kina. 23×12 cm. 163 s. Gyldendal 1957. Kr. 17,75.

Elias Bredsdorff: Kinas Vej. Samtaler og rejseindtryk. 23×15 cm. 365 s. Gyldendal 1957. Kr. 24,75.

En skolet akademiker og en vidtberejst journalist og skribent har hver især beskrevet deres indtryk fra ophold i det nye Kina. På den ene side Elias Bredsdorff, uhyre velforberedt gennem litterære studier og samtaler med Kinakendere i England, men fremmed for Kina og det kinesiske sprog, på den anden side Karl Eskelund, journalisten med kun en »nødtørtfig« forberedelse hjemmefra, men med et personligt kendskab til det gamle Kina fra tidligere ophold, kinesisk gift, og hvad der uden tvivl er vigtigt, med kendskab til det kinesiske sprog, så at alle samtaler kan foregå uden tolk.

Trods disse forskellige forudsætninger fra forfatterens side stemmer deres indtryk i mangt og meget overens. Den kinesiske kommuniste, der, i modsætning til den sovjetiske, udgik fra bøndernes klasse, og som gennemførtes uden synderlig modstand fra det kinesiske folk, betød en omvæltning af den ydre samfundsorden, hurtigere og mere gennemgribende end den sovjetiske. Kinas bønder vandrede fra hoveriet lige ind i kollektivismen, fra en slavetilstand under de tidligere krigsherrer og godsejere til en slavetilstand under det kommunistiske styre, men vel at mærke til en mæt mave fra en sulten. Ikke mindst herfor ser det ud til, at de kinesiske bønder vil forblive loyale over for Mao, som på en gang har befriet dem for det økonomiske og det politiske ansvar, og ydermere har Mao ved et politisk klogt skaktræk sikret sig kvindernes stemmer, da han »frigjorde« dem fra familiesamfundet og gjorde dette tidligere helt oversete og som slave behandlede familiemedlem til socialismens frivillige og mest begejstrede tilhænger.

Denne kolossale politiske, økonomiske og sociale omvæltning i en nation på næsten 600 mill. mennesker er naturligvis ikke sket, uden at Mao har måttet finde syndebukke, selv om de mest nærliggende Chang Kai-Sheks tilhængere, unddrog sig den øjeblikkelige straf. Mange, især jordejere, tog skade på gods og legeme (de to forfattere er noget uenige om antallet), men endnu flere på sjælen. Breds-

dorff giver en sandsynlig forklaring herpå ved at citere professor Hou Jen-chih: »Retten til (gensidig) kritik er en af hovedhjørnestenene, som det nye Kina hviler på.« Som en ledetråd går det da også gennem Eskelunds beretning, at denne ret er blevet til en pligt, og at i hvert fald den intellektuelle del af Kinas befolkning med årsag heri er blevet en klasse af bange mennesker. Man er bange for at blive udsat for kritik, en kritik, der sker som en offentlig hjernevask, man er bange for at vække anstød gennem ord og meninger, ja selv gennem bolig, klæder og daglige vaner. Kina er tilsyneladende blevet en blåklædt, ensrettet nation, lukket ude fra Verden omkring sig, et offervilligt, men også for de store massers vedkommende et begejstret redskab for de mål, som Mao og hans tilhængere har sat sig med hensyn til landets tekniske og økonomiske fremskridt. Heraf giver Bredsdorff en fortrinlig fremstilling, men glem heller ikke Eskelund. *Viggo Hansen.*

Ejnar Mikkelsen: *Fra Fribytter til Embedsmand.* 24 × 17 cm. 198 sider. Gyldendal 1957. Kr. 22,75.

Lige så oplagt som i de forrige erindringsbøger fortæller Ejnar Mikkelsen her løst og fast om sit liv, efter at han i 1912 var kommet tilbage fra Alabama expeditionen til Grønlands østkyst, og indtil han i 1933 delvis på eget initiativ udnævntes til inspektør for Østgrønland, en stilling, som han meget mod sit ønske måtte forlade, da han i 1950 faldt for aldersgrænsen. Bogen beretter naturligvis først og fremmest om hans kampe med Grønlands Styrelse og andre officielle myndigheder, i de år hvor han ydede sin største indsats, nemlig ved oprettelsen af Scoresbysund kolonien i 1924, og om hans deltagelse som særlig sagkyndig i den delegation, der i 1932—33 førte sagen om Østgrønland for domstolen i Haag. Indimellem får vi høre om hans rejser for ØK i Vestindien og Sydamerika og om hans fiskeriforsøg ved Vestgrønland og om årene som direktør for Det Færøske Hvalfanger Selskab. Nogen kedelig bog er det så sandelig ikke, og man må blot håbe, at den trods alle dementier må efterfølges af endnu et bind om tiden som embedsmand og tiden derefter.

B. Fristrup.

Ernst Hofer: *Arctic Riviera.* 25 × 31 cm. 125 s. Kummerly & Frey, Bern 1957.

Arctic Riviera er en billedbog for at vise landskab og befolkning i Nordøstgrønland. Bogen er så afgjort det bedste billedværk, der er udgivet om dette område og vel et af de smukkeste værker om noget